

KM: Lesson learned

กลุ่มพื้นฐานฯ 14/7/66

เนื้อหา

Leading Change Leading Change

- บทเรียนจากจุดอ่อน พัฒนาสู่นักปฏิบัติวิชาชีพชั้นนำ
- เชื่อมโยงของ **KM** กลุ่มวิชาพื้นฐานฯ
- บทเรียนแห่งการเรียนรู้
- เป้าหมายของการพัฒนาต่อยอด

บทเรียนจากจุดอ่อนพัฒนาสู่ **นักปฏิบัติวิชาชีพชั้นนำ**

หนูทำไม่ได้ค่ะอาจารย์

หนูกลัวค่ะ

หนูไม่กล้าคุย
กับคนไข้

หนูจำไม่ได้
ค่ะ

การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา ต้องเป็นไปเพื่อ **พัฒนาบุคคลให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ มีทักษะที่จำเป็น** เป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ เข้าใจสังคมและวัฒนธรรม

การศึกษาสาขาพยาบาลศาสตร์ เป็นการสร้างบุคลากรในวิชาชีพการพยาบาลตามความต้องการของสังคม ระบบบริการสุขภาพจึงคาดหวังให้บัณฑิตพยาบาล **มีสมรรถนะการประกอบวิชาชีพ** ตามนิยามของการพยาบาลที่ หมายถึง “การกระทำต่อมนุษย์เกี่ยวกับการดูแลและการช่วยเหลือเมื่อเจ็บป่วย การฟื้นฟูสุขภาพ การป้องกันโรค และการส่งเสริมสุขภาพ รวมทั้ง **การช่วยเหลือแพทย์กระทำการรักษาโรค** ทั้งนี้โดยอาศัย **หลักวิทยาศาสตร์และศิลปะการพยาบาล**” โดยสภาการพยาบาลได้กำหนดสมรรถนะของพยาบาล วิชาชีพ ๘ ด้าน ประกอบด้วย ด้านจริยธรรม **ด้านการปฏิบัติการพยาบาล** ด้านคุณลักษณะเชิงวิชาชีพ ด้านภาวะผู้นำ ด้านวิชาการและการวิจัย ด้านการสื่อสาร ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และด้านสังคม

การศึกษาเน้นสมรรถนะ การพัฒนาหลักสูตรฯ และการเรียนการสอนที่ส่งผลต่อสมรรถนะนักศึกษาจากการประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างบัณฑิตให้เป็นผู้เรียนรู้ โดยจัดการศึกษาวิชาชีพที่เริ่มจากทักษะวิชาชีพขั้นพื้นฐานและเพิ่มทักษะที่ซับซ้อนตามลำดับชั้นปี

เสริมสร้างทักษะปฏิบัติจริง โดยกำหนดระดับกิจกรรมที่สามารถปฏิบัติอย่างน่าเชื่อถือ (EPA) จนนักศึกษาบรรลุทักษะการปฏิบัติการพยาบาล (Nursing Practices) ตามมาตรฐานและผู้ป่วยมีความปลอดภัย

ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ตามสภาพปัญหาจริงของผู้รับบริการพยาบาล

วิชา 102226 การฝึกปฏิบัติการพยาบาลพื้นฐานฯ

สมรรถนะ ตามที่สภาการพยาบาลกำหนด

มี ระดับความไว้วางใจ กิจกรรม (Entrustable Professional Activity:EPAs)

ตามที่หลักสูตร พย.บ ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2565 กำหนด

ตัวอย่างกิจกรรม

“ระดับความไว้วางใจ กิจกรรม (Activities) ระดับ 4 ปฏิบัติได้ด้วยตนเองและมีผู้
นิเทศสังเกตอยู่ห่างๆ”

การจัดการเรียนการสอนวิชา ป.พื้นฐาน เพื่อ ตอบโจทย์ Entrustable Professional Activity (EPAs)

Bed making (4,3)

การควบคุมและแพร่กระจายเชื้อ(3)

Hygiene care (4,3)

ปฏิบัติหัตถการด้วยเทคนิคปราศจากเชื้อ(3)

Vital signs (4)

NG tube & feeding (3,4)

Oxygen & suction(3,2)

Retained Foley Catheter (3)

การเก็บสิ่งส่งตรวจ (3)

จัดและให้ยาทางหลอดเลือดดำ/ ทางกล้ามเนื้อ/ ใต้ผิวหนัง/
ชั้นผิวหนัง (2)

การแผล(3,2)

||

ระดับ 1 นักศึกษาสังเกตและให้การช่วยเหลือรอบนอก

ระดับ 2 นักศึกษาลงมือปฏิบัติได้และต้องมีผู้นิเทศใกล้ชิด

ระดับ 3 นักศึกษาลงมือปฏิบัติได้และต้องมีผู้นิเทศที่พร้อมช่วยเหลือได้ทันที

ระดับ 4 นักศึกษาลงมือปฏิบัติได้ด้วยตนเองและมีผู้นิเทศสังเกตอยู่ห่าง ๆ

ระดับ 5 นักศึกษาลงมือปฏิบัติได้ด้วยตนเองและไม่จำเป็นต้องมีผู้นิเทศ

กิจกรรมการพยาบาลที่ต้องปฏิบัติในมิติคุณภาพ *Patient Safety*

19. ฉีดยาเข้าชั้นผิวหนัง (Inject medication via Intradermal)
20. ฉีดยาเข้าใต้ผิวหนัง (Inject medication via subcutaneous)
21. ฉีดยาเข้ากล้ามเนื้อ (Inject medication via Intramuscular)
22. ให้อาหารทาง Injection plug (Administer medication via NSS/sterile water)
23. ให้อาหารทาง Piggy bag (Administer medication via piggy bag)
24. เปิดหลอดเลือดดำเพื่อให้อาหาร/สารน้ำ (Vein puncture for giving medication or fluid)
25. เปิดหลอดเลือดดำเพื่อให้อาหาร/ส่วนประกอบของเลือด (Vein puncture for giving blood/
blood components)

ความหมายของ Knowledge Management (KM)

“การจัดการความรู้” คือ เครื่องมือ เพื่อใช้ในการบรรลุเป้าหมายอย่างน้อย 4 ประการไปพร้อมๆ กัน ได้แก่

1. บรรลุเป้าหมายของงาน
2. บรรลุเป้าหมายการพัฒนาคน
3. บรรลุเป้าหมายการพัฒนาองค์กรไปเป็นองค์กรเรียนรู้ และ
4. บรรลุความเป็นชุมชน เป็นหมู่คณะ ความเอื้ออาทรระหว่างกันในที่ทำงาน

(วิจารณ์ พานิช, 2548)

ความหมายของ **KM** (ต่อ)

การจัดการความรู้ (Knowledge Management: KM)

หมายถึง การรวบรวมความรู้ที่มีอยู่ในองค์กร ซึ่งมีอยู่ในตัวบุคลากร หรือ เอกสาร มาพัฒนาให้เป็นระบบ เพื่อให้ทุกคนในองค์กรสามารถเข้าถึงความรู้ พัฒนาตนเอง รวมทั้งปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และพัฒนาองค์กรให้มีศักยภาพได้อย่างยั่งยืนต่อไป

ความหมายของ **KM** (ต่อ)

การจัดการความรู้ (Knowledge Management: KM)

หมายถึง การรวบรวมความรู้ที่มีอยู่ในองค์กร ซึ่งมีอยู่ในตัวบุคลากร หรือ เอกสาร มาพัฒนาให้เป็นระบบ เพื่อให้ทุกคนในองค์กรสามารถเข้าถึงความรู้ พัฒนาตนเอง รวมทั้งปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และพัฒนาองค์กรให้มีศักยภาพได้อย่างยั่งยืนต่อไป

ความรู้อาจแบ่งใหญ่ ๆ ได้ 2 ประเภท คือ

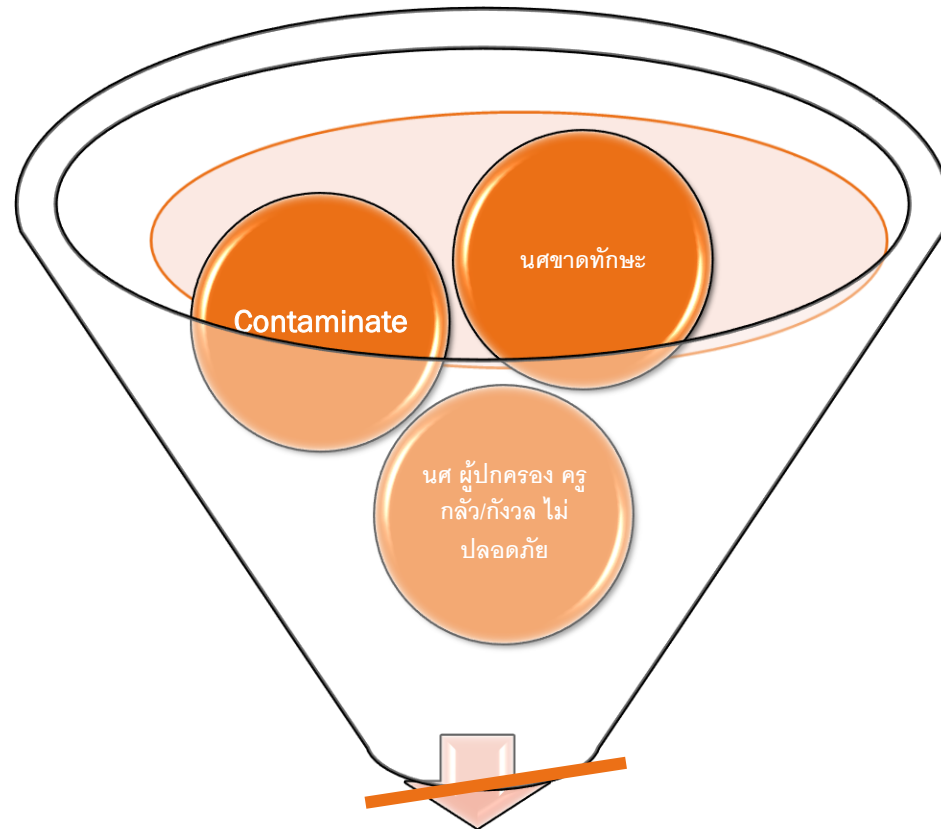
1. ความรู้เด่นชัด/ความรู้เชิงทฤษฎี (**Explicit Knowledge**) เป็นความรู้ที่สามารถอธิบายหรือเขียนออกมาได้โดยง่าย การแก้ปัญหา คู่มือ และฐานข้อมูล เช่น เอกสาร ตำรา คู่มือปฏิบัติงาน เป็นต้น

2. ความรู้ซ่อนเร้น (**Tacit Knowledge**) เป็นความรู้ที่แฝงอยู่ในตัวคน เป็นประสบการณ์และความสามารถส่วนตัว เป็นภูมิปัญญา พรสวรรค์ เป็นความรู้ที่ไม่สามารถถ่ายทอดออกมาเป็นคำพูดหรือลายลักษณ์อักษรได้โดยง่าย เช่น **ทักษะในการทำงาน** งานฝีมือ หรือการคิดเชิงวิเคราะห์ เป็นต้น เป็นความรู้ที่จะทำให้เกิดความได้เปรียบในการแข่งขัน

KM drives the change

to Outcome-based Education

ปัญหาที่พบจากการฝึกปฏิบัติในปีการศึกษา 2565

Patient Safety

ปัญหาที่พบจากการฝึกปฏิบัติในปีการศึกษา 2565

- นักศึกษาขาดความมั่นใจในการปฏิบัติการทำงานกับผู้ป่วยในสถานการณ์จริง
- นักศึกษาขาดทักษะในการปฏิบัติการทำงาน
- นักศึกษาไม่สามารถบูรณาการความรู้ทางทฤษฎีจากการเรียนในห้องเรียนมาใช้ในการปฏิบัติการทำงานกับผู้ป่วยในสถานการณ์จริง

KM ของกลุ่มวิชาพื้นฐานคือการสอนโดยใช้การสะท้อนคิด
(**Reflective teaching**)

และ

การเสริมพลังอำนาจ(**Empowerment**)

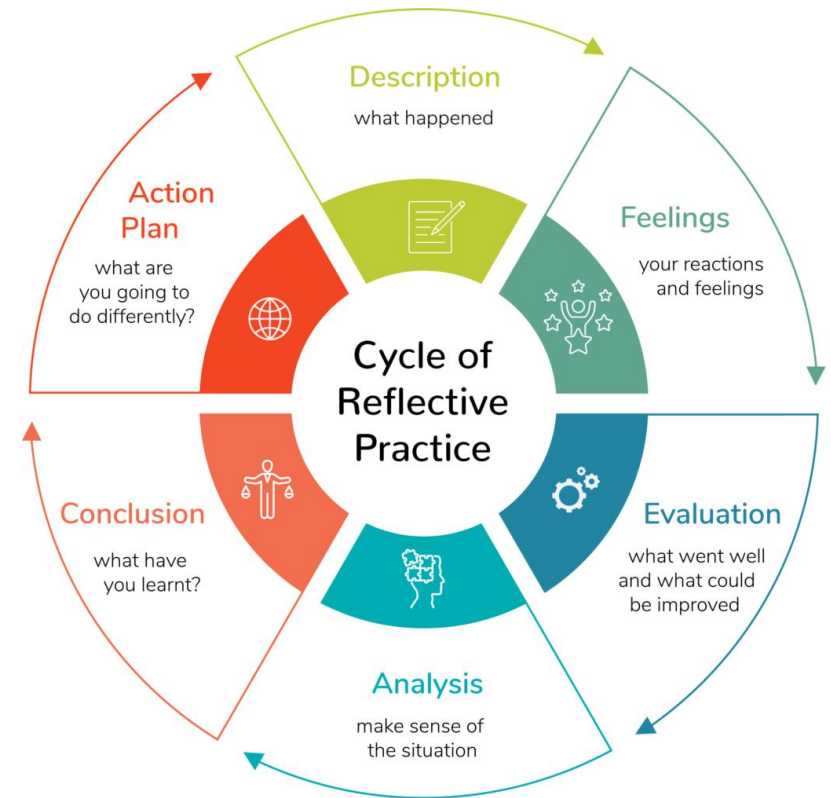

Gibbs' Reflective Cycle

Reflective practice

Gibbs' Reflective Cycle was developed by Graham Gibbs in 1988 to give structure to learning from experiences. It offers a framework for examining experiences, and given its cyclic nature lends itself particularly well to repeated experiences, allowing you to learn and plan from things that either went well or didn't go well. It covers 6 stages:

- **Description** of the experience
- **Feelings** and thoughts about the experience
- **Evaluation** of the experience, both good and bad
- **Analysis** to make sense of the situation
- **Conclusion** about what you learned and what you could have done differently
- **Action plan** for how you would deal with similar situations in the future, or general changes you might find appropriate.

กรณีตัวอย่าง

1. Description

นศ.เล่าเหตุการณ์ว่า วันนี้หนูเปลี่ยน **pampers** คนไข้ ตั้งแต่เช้า 5 ครั้งเพราะคุณยายมีปัญหา ดับ
แข็งและได้รับยา **lactulose** ทำให้ถ่ายอุจจาระออกมามาก จนครั้งสุดท้ายคุณยายร้องไห้และยก
มือไหว้ขอบคุณหนู

2. Feelings and thoughts about the experience

นศ.รู้สึกอย่างไร ???

กรณีตัวอย่าง

3. Evaluation of the experience, both good and bad

หนูรู้สึกว่ตอนนี้ปากหนูยิ้มจะถึงใบหูอยู่แล้วค่ะ

4. Analysis to make sense of the situation

แสดงว่านศ.รับรู้ถึงการมีความสุขที่ได้เห็นผู้ป่วยมีความสะอาด สุขสบาย

กรณีตัวอย่าง

5. Conclusion about what you learned and what you could have done differently

การที่นศ.ทำงานและเห็นคุณค่าของงานที่ทำ สามารถก้าวข้ามสิ่งที่เป็นภายนอก ว่าต้อง
เห็นจุดจรรยาบรรณวิชาชีพต่าง ๆ แต่ทำให้ผู้ป่วยปลอดภัย มีความสุขสบาย

6. Action plan for how you would deal with similar situations in the future, or general changes you might find appropriate.

นศ.ปี 2 หนูสามารถ Approach พูดคุยกับผู้ป่วย เข้าใจผู้ป่วยให้การพยาบาลได้ ครูให้หนู
ผ่านปี 2 แล้ว

Outcomes

Role model :
Tactic K

WK1

กลัว วิตกกังวล
ทำไม่ถูก ไม่
มั่นใจ

นศ ทำเอง
ครูช่วย จาก
หัตถการง่ายๆ
เช่น ชักประวัติ

WK2

มั่นใจมากขึ้น

นศ.ปฏิบัติ ครู
ช่วยเหลือใกล้ชิด
นศ.ประเมินตนเอง
(feedback)

WK3

ทำถูก ครูชม

นศสามารถตัดสินใจ
เลือกกิจกรรมที่ถูกต้อง
มาใช้เป็นแบบฉบับของ
ตนเอง

WK4

Sharing จาก อาจารย์นิเทศน์

จากหอผู้ป่วย (การฉีดยาทาง **NSS-lock**)

Simulation-based learning

Sharing จาก อาจารย์นิเทศ

การเสริมพลังอำนาจ (Empowerment)

ตัวอย่าง การให้ยาทาง NSS- lock

1. ให้ นศ อธิบายให้ครูฟังว่าจะทำอย่างไร
2. ซ้อมกับเพื่อนก่อน
3. ลงมือทำโดยมีอาจารย์ดูแลใกล้ชิด
4. เพื่อนช่วยเพื่อน เปิดโอกาสให้นักศึกษาช่วยเหลือกันในการให้คำแนะนำ และฝึกฝนทักษะ
5. Reflection จากนศ และจากอาจารย์

นักศึกษาทำให้ดู และ **feedback** จากเพื่อนๆ

Sharing จาก อาจารย์นิเทศน์

อาจารย์ ก.

จากหอผู้ป่วยแรก

เขียน **NDx.** จาก **Ward** แรก สู่ สอง ดีขึ้น โดยให้נס
คิดก่อน ทำโดยไม่ต้องใช้ตำรา

Sharing จาก อาจารย์นิเทศน์

ไม่ใช่เฉพาะทักษะ ที่กำหนด แต่ปลูกฝังทัศนคติ ที่ดีต่อวิชาชีพ (วิชาเริ่มต้น)

การสร้างสัมพันธภาพ เช่น การตรวจร่างกาย การวางแผนการพยาบาล

สร้างทัศนคติที่ดีในการดูแลผู้ป่วย SLC Nurse

อะไร คือ Pain point

อ.พัชนี เช่น การแทงน้ำเกลือ ต้องเสริมแรง 1. ให้ นศ เล่าก่อนว่าจะทำอะไร

2. ทำท่ากับเพื่อนก่อน

3. Reflection จาก นศ จากผู้ป่วย

4. การประเมินการสอน ลงกอง

- อาจารย์ไม่ดูเด็กต่อหน้าผู้ป่วย

สร้างความมั่นใจให้ นศ.

- ถามความมั่นใจมั้ย หากไม่มั่นใจ ครู reinforce
- ขณะทำ ครูประเมิน และ ให้ reflection post conference

แรกๆ นศ.บอกไม่กล้าพูดกับ
ผู้ป่วย

สร้างสัมพันธภาพ
Hygiene care
(bedside care)

Caring นศ ต้องทำด้วย
ความอยากทำ จริงใจ

เน้นสิทธิผู้ป่วย
จริยธรรมในวิชาชีพ

ผลลัพธ์

- ❖ นักศึกษามีความมั่นใจในการปฏิบัติการพยาบาลมากขึ้น
- ❖ สามารถบูรณาการความรู้ทฤษฎีจากการเรียนในห้องเรียนมาใช้ในการดูแลผู้ป่วยมากขึ้น
- ❖ ปฏิบัติทักษะการพยาบาลได้อย่างถูกต้อง มีความชำนาญมากขึ้น
- ❖ สัมพันธภาพระหว่าง เพื่อน อาจารย์ ผู้ป่วย ทีมพยาบาลที่แหล่งฝึก เป็นไปด้วยดี
- ❖ มีทัศนคติที่ดีต่อสถาบัน และ วิชาชีพ มีความภาคภูมิใจในการเป็นพยาบาลที่ดีในอนาคต

Reflective Practice

ความรู้ดี ๆ ของนักศึกษาหลังจากการ
ขึ้นฝึกปฏิบัติ วิชา ปฏิบัติการพยาบาล

พื้นฐาน

หนูจำทุกอย่างที่อาจารย์สอนทั้งที่หนูทำถูกและที่หนูทำพลาดได้ดีเลยคะ ได้ลงมือ
ทำจริงๆ สนุกมากเลย หนูเข้าใจมากกว่าตอนเรียนทฤษฎีอีกคะ ดีใจที่ได้ขึ้นกับเพื่อน
กลุ่มนี้คะ คอยช่วยเหลือกันตลอดตลอด 2 เดือนที่ฝึกมา สนุกทุกวันเลยคะ ถึงจะ
เหนื่อยเพราะเพิ่งเคยขึ้นฝึกเป็นวอร์ดแรกแต่มีความทรงจำดีๆ เยอะมากเลยคะ

ตลอดเวลาที่ขึ้นฝึก 1 เดือนมันทำให้หนูรู้สึกว่หนูโตขึ้นเยอะเลยทั้งความคิด การตัดสินใจและก็การทำงานกันเป็นทีมกับเพื่อนๆ 1 เดือนที่ขึ้นฝึกผ่านไปไวมาก มีทั้งเหนื่อยทั้งทุกข์ทั้งท้อก็มีเป็นบางวันเวลาทำอะไรไม่ได้แต่ทุกอย่างมันก็ผ่านไปได้ด้วยดี วันแรกที่ขึ้นไปเวิร์ดอายุกรรมรู้สึกว่เวิร์ดนี้ค่อนข้างแตกต่างจากศัลยกรรม ต้องปรับตัวแล้วก็เรียนรู้ใหม่เยอะเลย คนไข้ที่นี่ค่อนข้างจะอยู่นานแล้วมันปัญญาที่เจอก็แตกต่างกันไป ปัญหาบางอย่างก็เพิ่งเคยเจอเพิ่งรู้บ่เวิร์ดนี้เป็นครั้งแรก มันทำให้หนูตื่นเต้นทุกครั้งที่ได้เจอได้ปฏิบัติ เพื่อนๆในทีมก็น่ารักช่วยกันเต็มที่ไม่มีใครทิ้งใครเลย พร้อมซัพพอร์ตกันเสมอ อาจารย์ก็ใจดีกำชับห้ตถกรรมตลอดว่าต้องถูกต้องตามหลักที่เรียนมา คนเขีน่ารักให้ความร่วมมือดี ชวนคุยก็เก่ง สุดท้ายนี้หนูอยากขอบคุณอาจารย์ที่ใจเย็นค่อยๆสอนค่อยๆให้ความรู้กับพวกหนูไม่ใส่อารมณ์ ขอบคุณนะคะ อาจารย์

การปฏิบัติกับหุ่นและชีวิตจริงค่อนข้างแตกต่างกันมากเลยล่ะ วันแรกที่ขึ้นเวิร์คกับอาจารย์หนูกลัวมาก เครียด กดดัน พออยู่กับอาจารย์มาเรื่อยๆ ไม่ค่อยเครียด และกดดันเท่าไรร์ ขึ้นเวิร์คกับอาจารย์ได้ความรู้เยอะมากๆ ได้ทำหัตถการหลายๆอย่างที่ไม่เคยทำ หนูมีความรู้ขึ้นมาก และมีความคล่องขึ้นในการทำหัตถการหลายๆอย่าง อาจจะไม่ไ้คล่องเท่าที่ควรแต่ก็คล่องกว่าวันแรกๆที่ขึ้น มีความกล้าที่จะคุยกับอาจารย์ กล้าถามในสิ่งที่เราไม่รู้ และกล้าที่จะคุยกับคนไข้มากขึ้น คนไข้ขอบคุณและชมพวกหนูบ่อยครั้งและคนไข้ชมอาจารย์ให้พวกหนูฟังตลอด ในการขึ้นเวิร์คนี้ เพื่อนๆทุกคนคอยช่วยเหลือกันตลอดรวมถึงอาจารย์ก็ยังช่วยพวกหนูในการอาบน้ำคนไข้ เพื่อนๆทุกคนใจดี ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีน้ำใจ เช่น การเก็บการทำหัตถการต่างๆเพื่อนๆก็ยังแบ่งให้ทำ ไม่เก็บไว้ทำคนเดียว เพื่อนทุกคนช่วยกันตอบคำถามอาจารย์ ถึงแม้จะไม่ใช่เคสตัวเองที่ได้รับมอบหมาย

ตั้งแต่ขึ้นวอร์ดวันแรกหนูรู้สึกว่าหนูโตขึ้น ได้ประสบการณ์ในการทำงานพยาบาล ทั้ง
ความรู้และหัตถการ หนูรู้สึกว่าการลงมือปฏิบัติและทำบ่อยๆมันทำให้เรามีความรู้
มากกว่าการเรียนในห้องเรียนเพราะ มันได้ทำบ่อยๆ เรื่องความรู้เรื่องโรคต่างๆก็มากขึ้น
การให้ยาต่างๆต้องมีความรอบคอบที่สุด การมีเมตตา มีความขยันอดทน ได้ช่วยเหลือ
คนไข้ การได้พูดคุยกับคนไข้มากขึ้น การขึ้นวอร์ดสำหรับหนูคือการไปเรียนรู้ สำหรับ
หนูการขึ้นวอร์ดได้ความรู้เพิ่มมากขึ้นหลายเท่าๆแต่ต้องแลกมาด้วยความเหนื่อย มากๆค่ะ

เนื้อหา

- บทเรียนจากอดีต สู่ ปัจจุบัน และ มุ่งสู่ออนาคต
- เชื่อมโยงของ KM กลุ่มพื้นฐาน
- บทเรียนแห่งการเรียนรู้
- เป้าหมายของการพัฒนาต่อยอด

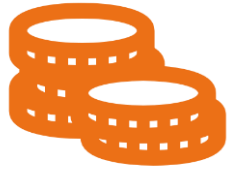
What is NEXT?

เป้าหมายของการพัฒนาต่อยอด

- สร้าง **Simulation-based scenarios**
- พัฒนาต่อยอดผลลัพธ์การเรียนรู้เป็นแนวการจัดการเรียนการสอนของรายวิชา เช่น แนวปฏิบัติในการให้ยาฉีดทาง **NSS-lock**
- แบ่งปันประสบการณ์การเรียนรู้กับกลุ่มวิชาอื่นๆ
- ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับทีมการพยาบาลในแหล่งฝึก เช่น ทีมการพยาบาลจากหอผู้ป่วยโรงพยาบาลเลิดสิน
- พัฒนาเป็นงานวิจัย เช่น ผลของการจัดการเรียนการสอนแบบ **Reflective practice**

ผลลัพธ์การเรียนรู้

คลังความรู้

Empower จาก
ผู้บริหาร อาจารย์
นิเทศ

บรรยากาศ:
ปลอดภัย เป็น
มิตร ไม่เครียด
จนเกินไปมี
autonomy

Link-Share-
Learn ต่อยอด
แลกเปลี่ยนเรียนรู้
เชิดชูเกียรติ
แบ่งปันสังคม

แลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อสิ่งที่ดีกว่า

